

22.10.2020

Talousvaliokunnalle

HE 171/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien täytäntöönpanoa koskevaiksi lainsäädännöksi

Rahoitusvakausvirasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta lakiesityksestä ja toteaa seuraavan.

1. Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta

Rahoitusvakausvirasto on ollut tiiviisti mukana hallituksen esitysluonnosta valmistelleessa valtiovarainministeriön työryhmässä ja viraston näkemyksen mukaan lakiesitys ottaa kattavasti huomioon muutetun elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin (ns. BRRD 2) kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvät muutostarpeet.

2. Laki rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain muuttamisesta

Talletussuojadirektiivin puutteellinen implementointi

Hallituksen esityksessä todetaan, että Rahoitusvakausvirasto on lausunnossaan esittänyt huomioita tietyistä talletussuojaan liittyvistä kysymyksistä. Rahoitusvakausvirasto nostaa edelleen esiin talletussuojadirektiivin (2014/49/EU) 6 artiklan 2 kohdan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tiettyjen talletusten suoja on korkeampi kuin tavanomainen maksimikorvaussumma. Nämä korkeampaa suojaa nauttivat talletukset on jaettu kolmeen eri kategoriaan: asunonvaihtovaroihin, sosiaalisiin tilanteisiin sekä vakuutus- ja vahingonkorvauksiin liittyviin talletuksiin. Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa on säädetty korkeampi suoja vain asunonvaihtovaraille, mutta sosiaalisiin tilanteisiin sekä vakuutus- ja vahingonkorvauksiin liittyville talletuksilla tätä korkeampaa suojaa ei ole Suomessa säädetty. Rahoitusvakausviraston näkemyksen mukaan kyseinen artiklan kohta on implementoitu puutteellisesti ja tämän vuoksi kansallista lainsäädäntöä tulisi täsmentää kattamaan sosiaalisten tilanteiden sekä vakuutus- ja vahingonkorvausten korotettu suoja.

Hallituksen esityksen mukaan direktiivi jättää jäsenvaltioiden harkintaan sosiaalisten tarkoitusten määrittämisen. Rahoitusvakausvirastonkin näkemyksen mukaan direktiivi antaa liikkumavaraa siinä, miten korkeamman suojan tarpeessa olevat sosiaaliset tilanteet tai tarkoitukset määritellään. Talletussuojadirektiivin 26 resitaalin mukaan määrittelemisessä tulisi ottaa huomioon tallettajien suojaamisen merkitys ja jäsenvaltioiden elinolosuhteet. On kuitenkin huomioitava, että kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että suoja näiden kaikkien kolmen talletuskategorian osalta on maksimikorvaussummaa korkeampi. Rahoitusvakausvirasto katsoo, että jäsenvaltion harkinta siitä, miten määritellään ne sosiaaliset tilanteet ja tarkoitukset, jolloin korkeampi suoja on tarpeen, ei tarkoita sitä, että jäsenvaltio voisi jättää sosiaaliset tilanteet sekä vakuutus- ja vahingonkorvauksiin liittyvät talletukset kokonaan korkeamman suojan ulkopuolelle.

Rahoitusvakausvirasto toistaa valmistelun yhteydessä antamassaan lausunnossa esittämänsä syyt sille, miksi direktiivin mukainen korkeampi suojan taso on tärkeä:

- Lisäsuojalla on suuri merkitys yksittäiselle luonnolliselle henkilölle. Sosiaaliset tilanteet ja vakuutus- ja vahingonkorvaustilanteet liittyvät sellaisiin tilanteisiin, joissa tallettaja voi olla normaalia heikommassa asemassa.
- Relevantteja sosiaalisia tilanteita voivat olla esimerkiksi avioero, perinnönjako, invaliditeetti, eläköityminen tai työsuhteen päättyminen.
- Tallettaja on voinut joutua realisoimaan omaisuuttaan tietyn sosiaalisen tilanteen, kuten avioeron tai perinnönjaon, vuoksi, jolloin tallettajan tilillä on väliaikaisesti enemmän varallisuutta kuin normaalisti.
- Tallettaja on voinut joutua tilanteeseen mm. rikoksen uhrina tai jonkin sellaisen sosiaalisen tilanteen seurauksena, jolloin tallettaja on normaalia heikommassa tilanteessa.
- Tallettajalla ei ole ollut välttämättä aikaa reagoida siihen, että hänen talletuksensa ylittää 100 000 € rajan, sillä kyseessä voi olla yllättävä tilanne tai tilin saldo voi nousta kerralla yli 100 000 euron rajan.

Rahoitusvakausvirasto uudistaa lausunnossaan esittämänsä huomion siitä, että muissa EU-maissa korkeampi suoja kattaa myös sosiaaliset tilanteet ja vakuutus- ja vahingonkorvaukset. Tällä hetkellä niillä pankeilla, joiden sivuliikkeet ottavat vastaan talletuksia Suomessa tai niillä pankeilla, jotka tarjoavat rajan yli pankkipalveluita Suomeen, on parempi suoja kuin suomalaisilla talletuspankeilla. Suojan tulisi olla Suomessa vastaava, jotta tallettaja kohdeltaisiin yhdenmukaisesti. Muissa EU-maissa kokemukset talletussuojakorvausten maksatustilanteista ovat osoittaneet, että tällä muutoksella ei ole järjestelmän kannalta merkittäviä taloudellisia vaikutuksia: yksittäisessä korvaustilanteessa esitettyjä korkeamman suojan piirissä olevia talletuksia on usein ollut melko vähän.

Rahoitusvakausvirasto esittää, että rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 8 §:ää muutetaan mahdollisimman pian niin, että myös sosiaalisiin tilanteisiin sekä vakuutus- ja vahingonkorvauksiin liittyville talletuksille säädetään 5 luvun 8 §:n 1 momentissa säädettyä korkeampi suoja.

3. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Makrovakauspäätösten valmistelu

Rahoitusvakausvirasto pitää kannatettavana makrovakauspäätösten valmistelua koskevan viranomaisten yhteistyövelvoitteen laajentamista koskemaan myös Rahoitusvakausvirastoa (ehdotetut lain 10 luvun 4 §:n 2 momentti ja 4a §:n 2 momentti). Yhteistyön tarve korostuu erityisesti lisäpääomavaatimuksiin liittyviä seikkoja ja vaikutuksia arvioitaessa, sillä lisäpääomavaatimusten muutokset vaikuttavat Rahoitusvakausviraston tai yhteisen kriisinratkaisuneuvoston (Single Resolution Board) suomalaisille pankeille määräämän omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vähimmäismäärän (ns. MREL- vaade) tasoon. MREL- vaateen muutoksilla voi puolestaan olla pankkien varainhankintakustannuksiin liittyviä vaikutuksia ja siten ne voivat heijastua viime kädessä pankkisektorin luotonantokykyyn.

Lisäpääomavaatimuksia koskevat säännökset

RVV pitää perusteltuna lain 10 luvun säännöksiin lausuntokierroksen jälkeen tehtyjä muutoksia, jotka antavat Finanssivalvonnan johtokunnalle pitkälle nykyistä lakia ja direktiivin säännöksiä vastaavan harkintavallan lisäpääomavaatimuksia asetettaessa. Harkintavallan laajuuden osalta

on huomattava, että muun muassa järjestelmäriskipuskureiden enimmäismäärää on nimenomaisesti rajattu esitykseen lukeutuvalla säännöksellä.

Tuija Taos
ylijohtaja

Reima Letto
yksikön päällikkö